

Keršiču med uradniki, gosp. Crnič, Ricoli-tu in Gregoriču pa med meščani.

Tisti mož pa, ki je Sokole in kolero v eno mavho izbasal, je za me velik dobiček, ker modrost njegovega ženijalnega izreka me je tako omamila, da mu morem za zdajle na slovó samo te-le besedice rêči: Ti si gotovo novomešk Salomon! Prosim Te, zapiši vse svoje modre izreke ali „špruhelce“ (škoda bi bilo za-nje, ako bi se pogubili) in jez Ti tù javno obljubim, da jih na svoje stroške na svitlo dam in jim predgovor in zgovor napišem. Da bi jih pa mogel tudi vès učeni svet Evrope in Amerike občudovati, bom jih prestavil v latinski jezik pod naslovom: „Dicta et verba Salomonis Rudolfswürthensis, edidit Valentinus Kravjodolinensis.“ — Vsemu slovenskemu občinstvu je znano, da na amerškem otoku Hajti stanujejo svobodni zamurci, ki so imeli precej dolgo, počemši od 1849. leta, svojega črnega cara Faustina, kateri se je znal kakor sèm ter tje naši hribovci samo podkrižati, ker se brati in pisati nikdar ni učil. V vsem je kot opica hotel cesarja Napoleona I. posnemati in tako je tudi imenoval 12 črnih maršalov, ki pa so bili zmiraj vsi bôsi in razoglati. Slišal je Faustin tudi neki zvoniti, da je v Parizu slavna akademija, ktero je kardinal Richelieu vstrojil s pravilom, da mora vedno 40 akademikov biti, ktere zarad tega francozki narod šaljivo 40 neumrjôčih imenuje. Po tem izgledu dekretuje Faustin tudi za Hajti akademijo štirideseterih. To je bilo lahko; al kje jih vzeti? Iskali so, iskali dolgo in nazadnje najdlji 39 črnih mož, ki so znali enmalo več ko hruške peč, to se pravi, brati, nekteri celó pisati. Ali štiridesetega le ni bilo; vsi ukazi in dekreti ga niso izdekretovati mogli; vès trud je bil zastoj. Vsled tega se črno veličanstvo strašno razsrdi in odpravi poslanstvo v Evropo s poročilom, da naj iščejo in iščejo po vseh kotih med belimi možmi in naj tistega, ki bo najbolj moder in učen, saboj pripeljejo, ki bo 40. mesto dopolnil in bo tudi tajnik akademije. Od tistihmal je že 7 let preteklo, črnega cara Faustina so spodili, ki je kmali potem umrl, republika je nastala, kateri prvosednik je zamurec Jeffrard, — al 40. akademika še zmiraj niso najdlji. Ravno zavoljo tega pa utegne naši domovini velika zguba žugati, ako namreč za našega novomeškega Salomona zvejo, in nam ga ponoči hajtijansko poslanstvo, ako ne bi hotel dobrovoljno iti, iz postelje ukrade.

Drugi dan v sredo zvečer bila sva s prijatlom v Mokronogu. O tem trgu se ne dá na nobeno stran nič povedati. Drugo jutro zlezeva tedaj brž na voz in hajd v Škocjan k fajmoštru gosp. Kunstl-nu, kjer sva se dva dni prav izvrstno imela. Marsikter kót Slovenije sva že premedla, al na moža s takim pravim humorom še nisva nikjer naletela. O šalah gosp. fajmoštrovih bi bil slavni nemški kritik Börne rekel: „Jede Bemerkung prav beissend und treffend.“ Pripovedoval nama je med družim storijo „Pulha in Rago-mele“, kako razuzdan potepuh je bil in kako je bila žena njegova Ragomela brumna tercjalka; kako se je storija veselo začela in kako je nazadnje žalosten konec vzela. Ako bom imel časa in volje, jo enkrat v „Novicah“ priobčim; tudi napitnica, s katero so dokazali, da sv. Jernej je pravi patron vseh Slovencev, nama je nepozabljiva.

V petek sva bila na Raki. Na pokopališču so letos zakopali fajmoštra g. Mat. Pfeiferja, ki je 40 let raške ovčice marljivo pasel, pri tej paši si pa tudi, kakor je znano, lepe krajcarje shranil in ni niti enega seboj na drug svet vzela, niti enega meni zapustil, akoravno je bil moj stric. Bodi mu zemljica lahka!

V soboto popoldne čez teden dan najinega popotovanja sva videla v Krškem vso možko mladino od 5.

do 15. leta sredi mesta s trobojno zastavo na čelu, ker igrali so se Sokolce. Ravno je njihov Mandič zavpil: „Sokol stopaj!“ ko sva se midva čez Savo nazaj proti Hrvaškemu odpeljala.

Tako je te dolenske „storije“ konec. Zdrav ostani, dragi bravec, da se sopet vidiva, ako Bog dá, pri nadaljevanji „Originalov iz domačega življenja.“

Dopisi.

Iz Dunaja. (Ponudba o preseljevanji.) Dragi rojaci! Čital sem večkrat v „Novicah“ in v drugih časopisih, da mnogi Slovenci nameravajo preseliti se v Ameriko in ondi iskati si nove domovine. Ker se jaz pečam z opravilstvom (agencijo) za preseljevanje v vse kraje Amerike in Rusije, razglašam Vam nektère črtice, po kterih naj se ravná vsak, kogar je resna volja zapustiti svoj dom. Po mojih mislih vam najbolj kaže, preseliti se v Kanado, ktera je angleška vlastnina, ali pa v novo Brazilijo. V obe te deželi pelje pot po suhem do Hamburga, in od tod po morji naprej. — V Hamburgu je posebna uradnija po imenu „Allgemeines Bureau für Auswanderer von Donati et Comp.“, kjer se oglašajo selivci za pomorsko vožnjo. Omenjeno društvo je izvrstno uredjeno, jako bogato in ima v svoji lastnini 19 velikih ladij namenjenih za preselnike, kterih je v poslednjih 16 letih 300 tisoč prepeljalo v Ameriko. Prav skrbno in pošteno s potniki ravná; vožnja od Hamburga naprej za odraščene ljudi, čez 45 let stare, veljá 56 pruskih tolarjev, od 10. do 45. leta 30 tolarjev, za otroke pa od 1. do 10. leta le 15 tolarjev. S tem je plačana tudi vsa hrana (živež) in postrežba za vès čas pota okoli 30 dni. — Kar se tiče nakupovanja zemljišča, imenovano društvo rado preskrbi, karkoli je potrebno. — Naselišče (kolonija) „Dona Francišča“ tik morja je prav zdrav kraj, in za poljedelce posebno pripravno, ondi je plodovita zemlja prav po ceni; krepki in pridni delavci dobijo dober zaslužek. Novim naselnikom zagotovljena je za 4 dni po prihodu brezplačna hrana in za nekaj časa prosto stanovanje, iščečim pa dela društvo oskrbi dobro službo in dela. — Pruski oral (po naše okoli pol orala) neobdelane zemlje plačuje se po 2 gold. 12 grošev, ako se namreč koj plača, po 3 gold. 6 grošev pa, ako se izplača v 3 letih. Društvo sprejemlje kmete z rodbino ali brez rodbine, samo da so zdravi in močni. Tudi jemlje rokodelce.

O angleškem posestvu „Canada“ imenovanem omenim le toliko, da je stirikrat veči od Avstrije, in da je obdelane zemlje komaj sedmi del, vsa druga še pričakuje naselnicov. Država se prosto vlada; vreme je skoraj ugodnejše ko pri nas ter ima 300 lepih in samo 60 deževnih ali snežnih dni v letu. Nahajajo se tù vsakovrstne rude, jako bogati gozdi, neprecenljiv je ribji lov. Potrebujemo pa ondi vsakovrstnih delavcev, ktere tudi prav dobro plačujejo. Posebno radi prejemajo fante in dekleta čez 15 let stare, potem tesarje, zidarje, čevljarje in kovače.

Najugodnejši čas za preselitev je spomlad, da pridejo naselniki ravno na poletno delo ali da si kako posestvo najemó ali kupijo. Vlada naselnikom sama prodaja zemljo in sicer v zgornji Kanadi njivo po 20 grošev, v spodnji Kanadi pa po 7 grošev; davka se plačuje po 3 krajcarje od njive.

O preseljevanji v Rusijo, povem vam sledeče: Rusija ima v svoji neizmerni veličini povsod še toliko prostega, neobdelanega zemljišča, da naselnik brez truda dobí posestvo v najem ali v lastnino po prav nizki ceni. Najprijetnejši pa so južni kraji blizo črnega morja. Mnogo naselnicov, posebno nemškega rodú, obogatilo je tamo v kratkem času. Naši slovenski rojaci kmeč-

kega stanu bi se ondi kmali udomačili in ne bi jim bilo žal, da so v novem domu, ker so v Rusii sose- skine naredbe po slovanski šegi in celó enake našim poprejšnjim županijam, davki pa so čisto majheni.

Pri meni izveste natančno pogodbe, po katerih se uravnava preselitev, v katerikoli del omenjenega svetá.

Preobširno bi bilo, da bi jaz tukaj vse natanko razlagal, toraj le prosim, da se oni, ki želijo dober kup in varno preseliti se kamorkoli, pismeno oglasijo pri meni. Pripravljen sem, vam vse dobro urediti in vas tako voditi, da ne pridete v škodo. Al stavite mi v svojih pismih natančna vprašanja, da vam bodem mogel tudi natanko odgovoriti.

Vaš slovenski roják

Viktor Raunihar,

adresa moja je: „Wien, Stadt, Bräunergasse.

Iz Zagreba. — 15. dne t. m. je imelo hrvaško pevsko društvo „Kolo“ izvanredno skupščino, v kateri je padel predlog, da bi se „Kolo“ združilo z glasbi- nim zavodom, ki je pri nas to, kar pri vas v Ljubljani filharmoničina družba, za toliko vendar drugačen, da poje hrvaško in ne kultivira samo nemškega elementa kakor vaša filharmoničina družba. Padel je oni predlog zato, ker so se mnogi rodoljubi bali, da ne bi se s „Kolom“ potem to zgodilo, kar se je zgodilo z narodno čitaonico, ko se je združila z dvoranskim društvom, in da ne bi neki gospod samovoljno s svojo komando v pravo „Kolovo“ počel drezati, kar bi učinilo razpor, nikomur na korist. Varnejše je, da hodi vsak svojo pot, kakor mu drago. V tej skupščini je bil zraven bivšega tehniškega ravnatelja g. Lžičarja tudi Vaš izvrstni skladatelj gosp. dr. Benj. Ipavec zavolj društvu posvečenih kompo- zicij za častnega člana „Kola“ izvoljen. Vém, da vam bode ova novica mila.

Iz Gorice 18. okt. — Mestni odbor je poslal pro- šnjo do c. kr. deželnega glavarstva v Trst, da se v ljudskih in srednjih mestnih šolah vpeljejo prena- redbe v narodnem zmislu. Učni jezik naj bode itali- janski in slovenski, ker to sta deželna jezika; na normalki se ima začeti nemščina zopet samo kot pred- met še le v 3. in 4. razredu učiti, kakor je to pred 4 leti bilo. Zato se je mestni odbor že trikrat obrnil do vlade, a vsigdar brez vspeha, ker Schmerlingova logika je bila: v Gorici so Talijani in Sloveni = ergo mora učni jezik nemški biti! Te logike si menda sedanje mini- sterstvo ni napisalo na svojo zastavo, tedaj se nadjamo, da bode pravična prošnja uslišana. — Druga prošnja zadeva napravo realne gimnazije tudi z italijanskim in slovenskim učnim jezikom. — O prvi točki, ki jo ima politični program slovenski, piše naš vrli „Umni Gospodar“ sledeče: „O priložnosti Slomšekove slovesnosti v Mariboru (25. sept. t. l.) so se nekteri slovenski veljaki o tem in družih slovenskih zadevah pogovorili in politički program naredili, to je, svoje misli razodeli, kako naj bi se slovenske dežele razde- lile, vladale, zastopale itd. Kranjskemu vojvodstvu — pravijo — naj bi se povrnila zemeljna celota, to je, tisti kraji, ki so spadali nekdej pod Kranjsko, naj bi se mu nazaj dali; tako na pr. lep del našega Krasa (Sežana, Komen, Devin?) in nekteri deli Istre. Dasi- ravno je to samo na sebi pravično, bi nam goriškim Slovencem vendar po volji ne bilo, ako bi se nam ime- novani deli Krasa odtrgali, ker bi potem ostali pri- morski Slovenci oslabeledi in se ne mogli poitalijanče- vanju ustavljati. Na mejah nam je sosebno treba moč- nim biti. Sicer pa o teh rečeh morda drugi pot kaj več.“*) Ni brez temelja, kar „Umni Gosp.“ pravi gledé na razmere tukajšne.

Iz Celja. (Oznanilo in ponavljana prošnja.) V seji 16. oktobra je odbor odločil: da bodo, razun v ad- ventnem času, vsako nedeljo zvečer ob 8. veselica in vaje v plesu; vsako sredo zvečer pa se bode stre- ljalo s pušicami v tarčo; 19. novembra bo igra in tombola; 26. decembra ob 6. uri zvečer velika skup- ščina, v kateri se bode po naših pravilih volil novi odbor in račun od preteklega leta udom naznanil; potem igra in tombola. 31. decembra večerna zabava. Temu na- znanilu

dodajamo še enkrat sledečo prošnjo:

Vsaka čitalnica ima — tudi v denarstvenih zadevah svoje dolžnosti, ki jih spolnovati mora; pričakuje se te- daj, da bodo tudi njeni čč. članovi svoje dolžnosti spol- nili in vselej o pravem času svojo letnino čitalnici vestno plačevali. Al žalibog! dosedaj se to še ni zgo- dilo. Nad 200 (dvesto) gold. ima čitalnica naša od svo- jih vnanjih udov še terjati — lep denar, ki bi se, ko bi ga imela, dal prav dobro in vspešno obrniti! Prosjijo se toraj in prav lepo opominajo vsi čč. članovi, ki še svoje dolžnosti niso storili, da to reč brž ko brž po- ravnaajo, ker morajo sami dobro vedeti, da le „djan- ski“, ne pa samo „vpisani“ udje čitalnicam kaj ko- ristijo!

Iz celjske čitalnice meseca oktobra. Odbor.

Ptuj 23. okt. — 20. oktobru na čast je čitavnica naša napravila večo besedo, ki jo je obiskalo mnogo njenih članov. V daljem nagovoru se je razlagal pomen tega za Avstrijo na veke imenitnega dneva. Živahni slava-klici našemu ustavnemu presvitlemu cesarju so doneli po dvorani. Potem se je začela občna zabava.

Od kranjsko-štajarske meje 27. oktobra. — Včeraj dopoldan ob 11. se je iz Celja na svojem poto- vanji po štajarski deželi pripeljal tudi v Laški trg (Tüffer) novi deželni poglavar baron M e c s e r y. Bil je na ko- lodvoru slovesno sprejet od okrajnega predstojnika, od mnogo uradnikov, deželnih in duhovnih gospodov, od vseh županov in srenjskih svetovavcev laške okrajine, ki so bili po okrajnem predstojniku povabljeni, da pri- dejo dežel. glavarja sprejet. Govoril je prav priljudno, z enim županom tudi nekoliko po slovaški, uradnije in ječe po večem pregledal, potem pa pri gostoljubem dekanu gosp. Ant. Žužatu južnal. Njegovo mirno ob- našanje je vsem jako dopadlo. Nadjamo se, da razume zahteve sedanjega časa in da čisla ravnopravnost narod- dov, da tedaj ne bo Slovencev čemeril in po slovenskih rodoljubih sumljivo pazil, kakor prenapeti njegov sprednik.

Iz novomeške okolice. O. R. — Prav imate „Novice“, da razglašate rodoljubne možé, kateri pospe- šujejo poduk mladine v farnih šolah ter tako poma- gajo narodni omiki na noge. Zlasti naj narod pozná tiste plemenitnike, ki poznajo svojo nalogo, naj bi bili stebri narodnega blagra, — ki vejo, da so prešli časi, ko so grajščaki samo desetino pobirali in pa tlačane šteli, — ki sprevidijo, da je treba narodu pomagati z izgledom in djavno. Taki gospodje niso ravno redki, toda nočejo trobentati s svojimi zaslugami; dolžnost je le naša, da je priznamo. Naj toraj vvrstimo gospodom brdskemu, rakovniškemu in mokriškemu še našega po- ganškega: gosp. Langerja pl. Podgoró. Kakor je krepko govoril na deželnem zboru za povzdigo ná- rodnega blagostanja na podlagi kmetijstva in vinstva, tako podpira tudi domá dušno izobraževanje mladeži v farnih šolah svoje okolice. Tako na priliko je on zdatni podpornik šoli v Stopičah; pri izpraševanju je skor vselej nazoč in obdaruje pridne šolarčke s knjižicami in denarji. Ravno tako dela tudi v Prečini, kjer ima lukinski grad (Luegg), ondi ima svilorejo, in šolska mladina hodi skupno gledat je; tû ima ona lepo pri- liko, učiti se sviloreje, h čemur jo gospod sam spod-

*) Drago bi nam bilo.

bada. V domači fari, Šent-Mihelu, bila je lani šola ustanovljena in pl. gosp. Langer je vso notranjo šolsko napravo oskrbel na svoje stroške. Isti fari je šolski ogleda Langer sam; gotovo edini grajščak dolenske strani, ki opravlja to službo v lastni osebi. Novomeški gimnazii je podaril lanskega leta krasno sliko Njih Veličanstva Franc Jožefa, vredno nad 40 gold. Pomaga pa tudi blagi gospod posameznim gimnazijalcem s tem, da za borneje plačuje učnino. — Dobro smo prepričani, da blagorodni gospod ne zahteva hvalisanja; al vendar to spregovoriti bila je naša dolžnost njemu v zahvalo, drugim v izgled, in pa da naj stoji po zaslugi tudi naš domoljubni plemenitnik v vrsti vrlih mož. — Naš namen je bil, govoriti le o šolskih zadevah; al ne moremo si kaj, da ne bi povedali pri tej priliki tudi, kako občutljivega srca je gosp. L. do bornega kmeta. Izmed veliko družih le en izgled: Ko je pogorela Vina vas podgrajske fare, dal je on hrastov les za podboje vsem; sežgal je več apnéic in le malo apna je pridržal sebi; vse ostalo je dal pogorelcem; trem je preredit živino skozi celo zimo; opek jim je prodal 40 tisoč, vsaki tisoč 2 goldinarja pod navadno ceno; to je tudi nekaj. — Koliko ubogim materam pa je njegova blaga gospá britke solzice obrisala, tega tu ne bomo pravili; saj ona dela na tihem, in plačilo je čaka drugje nego po časnikih.

Iz vipavske doline 28. okt. O. B. — Po novih vladinih nastavah vsi narodi avstrijski pričakujejo, da se bo velika pisarija skrajšala in stroškov prihranilo državi. Imamo besedo samega presvitlega cesarja, da deželni zbori naj bodo sklepali ali saj svetovali, kakošna vlada in kakošne gosposke naj bi se za naprej deželam postavile, da bi bilo najbolj v blagor na vse strani; al vendar mi Vipavci moramo imeti vse drugačne očali ter spoznati, da vse to nič ni, da naša sreča samo v egiptovskih loncih polnih starega birokratizma obstoji, kajti vsega družega, kar sicer deželo srečno dela, imamo tako že zadosti, vina, žita, sadja, sočivja, in kaj vem, kaj še drugega! Da po takem tudi denara imamo na ponudo, se mora iz rečene obilosti povzeti! Da nam je 20. oktober, 20. september, da nam je zahtevanje slavnega državnega ministra Belkredi-a nespametna sanjarija, se mora ravno tako razumeti iz nekega početja, ki vam ga tukaj odkriti hočem: Od neke strani se Vipavcem prošnja vriva, ki naj bi se naravnost na c. kr. državno ministerstvo poslala, da bi se jim pač sreča ne kratila, da bi sopet „Bezirkshauptmannschaft“ nazaj ne dobili, ako po sreči sopet oživijo. V tej prošnji je naš okraj tako srečen popisan, da človek, ki je bere, lahko misli, da v sedmih egiptovskih bogatih letih ni bil Egipt nikdar tako srečen, češ, da je vsega na kupe: vino, žita, sočivja mnogovrstnega, posebno pa sadja, po tem na vse kraje ceste, cveteče kupčije, in po tem takem darovavno radovanje z vojnimi polki o njih sprehodu skozi Vipavo — vse te blaženosti vipavske sreče so v prošnji na ministerstvo našete, da bi se jim še edino, kar do popolnosti manjka, ne odreklo! Ta prošnja se je začela danes predstojnim možem na podpis ponujati, in možje bodo brž ko ne va-njo leteli, kakor muhe v mleko, ako tega ne vedó ali saj prav ne razumejo, kako se s podpisom sami po hrbtu tolčejo. Samo dobro podčrtan strah, da bodo morali za vsako nič v Postojno letati in podkurjeni ponós, jih utegne podpisu zganjati, ne vedé, da za druge, kakor Nemeč pravi, pečen kostanj iz prhavce vadijo; ne vedé, da se Belkredijevemu preblagemu namenu izneverjajo, kateri zahteva, kar si najbolj voščimo: manj uradnikov, manj stroškov, manj davkov. Pa tudi tega ne vedó, da na svojo škodo pravijo, da imajo vsega dosti, in vendar gola žalostna resnica je, da nas je za rodovna tla preveč; da nas je ve-

čidel, ki si v najbolj rodovitnih letih dovelj kruha ne pridelajo; sočivje je mimo fežola komaj znana reč, in za fežol je stalno javkanje vsako leto, ako ni štirinajst dni dežja: „ob fežol bo, ob fežol bo!“ Kako je z našim sadjem, je treba naše Budanjce vprašati, kod ga vse poiščejo, da ga za „vipavsko“ sadje po svetu prodajajo. Že kdor vé, kako pri nas burja razgraja, si mora misliti, kake obilosti morajo s sadjem biti! Zdaj nam ostane še vino. Bog obvari, ko bi še tega ne bilo! Iz tega se mora iskati pomoč k živežu, obleka in obutje, denar za mnogovrstne davke. Na to se vsedajo vsi posojevavci, terjavci itd., da se velikrat ta božja kaplja razmakne, predno je ubogi pridelovavec polovico svojih potreb poravnal. Naj se poleg te lažnjive hvale drugič Vipavec povzdigne prositi zmanjšanja davkov ali kake druge pomoči, ali ne bo vreden, da se prav s to sedanjo hvalo zavrne?

Zato pozor Vipavci! Pazite, predno kaj podpišite, kar se vam s sladkimi vabili ponuja. Naj očitno stopijo na dan tisti, ki so sprožili to prošnjo, da se izvé, kdo so, kako in kaj!

Iz Kamnika 28. okt. — Dopis iz Kamnika v 41. listu „Novic“ je nas Kamenčanje zelo zgrabil; treba, da zavrremo, kar ni resničnega v njem. Da smo zao-stali za kranjskim mestom, to je gotovo; al da „vse dremlje pod Grintovcem“, to ni res. Saj je dopisnik bil pričujoč pri „besedi“, ktero so naši pevci 20. avgusta na vrtu pri g. Grašku osnovali in pri kateri se je toliko ljudstva sešlo, da še nikoli v Kamniku toliko, — ali ni slišal 4 lepe slovenske pesmi: cesarsko, „Savico“, „Mihovo ženitev“ in „Pod oknom“, ktere so bile vse prav izvrstno pete in z veliko pohvalo sprejete, in po dovršenem programu še mnogo drugih? Kako, da molčí o tem! — 23. julija se je tukaj vstanovilo pevsko društvo, in če tudi žalostnega srca moram reči, da ne čisto slovensko, vendar dodajam z dobro vestjó, da tudi tistim izmed pevci, kateri so žalibog zatajevali svojo mater, čedalje bolj dopadajo slovenske pesmi, in da je po takem upanje, da bode kmali drugač. Prihodnji teden pošljemo „štátute“ našega pevskega društva c. kr. deželni gospóski v potrjenje. Da čitavnice še nimamo, res dosti bridko je to; al kar še ni danes, utegne jutri biti; saj je Slovenec vajej potrpljenja! Da so slovenski časniki pri nas bela vrana, tudi je le s trte izvita, saj na pismarnici (pošti) pri gosp. Dolencu vsakdo lahko izvé, da dohaja v Kamnik „Novic“ 21, „Danic“ 18, „Učit. Tovarša“ 9, „Slovenci“ 3 in „Cvetje“ 1, sicer pa tudi še vedno kaka slovenska knjižica priroma do nas, ktera tudi kmali svoje častitelje in prijatelje najde. — Še marsikaj bi lahko povedal; al naj to zadostuje, da svet vidi, da se Kamnik zaveda matere svoje.

Eden za mnogo družih.

Iz Dola blizo Ljubljane 24. okt. J. V-k. — V 41. listu „Novic“ sem bral, da bo o vseh Svetih cestnina povišana za 2 kr. pri vpreženi živini, da bomo tedaj namesti 1 krajc. plačevali 3 kr. *) Vprašam pri

*) Treba, da Vam razjasnimo povišano cestnino. To cestnino bode pobiralo le mesto za mestni tlak, po katerem se mestni kakor tudi vnanji vozovi vozijo, ktere pa mora mestna kasa delati in popravljati. Za to in samo za to se bojo od vseh Svetih naprej 3 krajc. od vprežene živine plačevali. Kdor le do mestne šrange privozi in v mesto ne pride, ne plača nič. Od te cestnine tedaj kantonska kasa ne vinarja ne dobiva. Cesta „po gmajni“, ktero Vi in tudi mi in vsak, kdor se ondi vozi, popravljeno in nasuto želi, se mora tedaj iz druge kase narejati. Ali pa je mogoče po brodu, ki je zdaj tak zdaj tak, kakor voda nanese, cesto popraviti tako, kakor drugod, ne vemo; to pa vemo, da kantonski predstojnik gosp. J. Pajk ima skrb za ceste. Ako je tedaj mogoče, stanovitno popraviti to cesto, potrkajte še enkrat; saj veste, da se mu odpre, kdor trka. Potem pa zopet „Novicam“ povejte, kaj ste

tej priliki, ali se ne bo za Dolane in druge voznike, kateri pri Št. Jakobu čez brod vozijo, poleg broda po gmajni cesta nasula in zboljšala? Od ktere kraja koli se v Ljubljano vozi in gré, nikjer se slabeja cesta ne dobi, in če bomo že 3 kraje plačevali, naj tudi vzrok tega bode, da se nam cesta zboljša čez gmajno. Letošnjo zimo smo bili s prošnjo pri gospodu kantonskemu poglavarju. Ena prošnja je bila uslišana, druga pa, da bi se namreč omenjena cesta čez gmajno nasula, nam je bila odrečena. Zalostno je to za nas! Povsod se ceste popravljajo in nasipajo, zakaj bi se ravno ta majhni del ne? Pa še nekaj. Od vseh vetrov nam gré glas, da se bo v Št. Jakobu čez Savo most delal. Al vprašam: kako? ker šc ta kratka pot se ne more nasuti in zboljšati. Saj vendar peska ne manjka. Večkrat bi rad v „Novice“ kaj pisal, pa saj vem, da jim zmiraj prostorčka primanjkuje. Z Bogom!

Iz Ljubljane. — Grad „pod turnom“ (Tivoli) je tadaj mestno posestvo. Presvitli cesar ga je prodal mestu za 72.000 gld. in sicer tako, da se 22.000 gold. brž plača, ostalih 50.000 gld. pa v 5 letih, vsako leto po 10.000 gold., mesto vzame v svojo službo vrtarja in hišnikarja. Gospod župan dr. Costa je v seji mestnega odbora 25. dne t. m. dobil nalogo, da se po grofu Grüne-u Njih Veličanstvu spodobno zahvali. Ker pa so c. kr. deželni poglavar baron Schloissnigg, gosp. Kalmann in gosp. župan iskreno si prizadevali za zaželjeni vspeh, je mestni zbor tudi njim izrekel zahvalo, kakor tudi gosp. dr. Schöppel-u, ki je prvi predlog o tej zadevi naredil. C. kr. dvorni svetovavec in ravnatelj cesarjevih grajščin gosp. Seifert, ki je podsređoval to kupčijo, je bil za častnega mestjana izvoljen. Ker se je pa naša hranilnica mestu posebna dobrotnica s tem skazala, da mu je brez posebnega poročstva posodila 22.000 gold., je tudi nji bila očitna zahvala izrečena. Za oskrbnike kupljene grajščine in poročevalce, kaj naj se ž njo počne, so bili po predlogu županovem izvoljeni gospodje Malič, dr. Orel in Sovan. — Ko je po Ljubljani počil glas, da je mesto kupilo in tako občinstvu ohranilo „najlepši kraj ljubljanski“, so mestjani vsemu mestnemu zboru hvalo zapeli, da je tako srečno dovršil stvar, katero je župan s posebno marljivostjo obravnaval. Da je veselje mestjanov nad tem kupom res prav živo, znamenje je to, da so svetli knezoškof brž drugi dan županu poslali 1000 gold. v ta namen.

— Te dni bojo poprave našega šolskega poslopja dovršene; saj od zunaj je zdaj lično in čedno, kakoršno gotovo še nikdar ni bilo. V petek se začnejo šole v ces. gimnazii, realki ino normalki.

— V pondeljek se začne kovaška in živino-zdravniška šola. Naj se tedaj podviza, kdor misli v to učilnico priti, da potem ne zaostaja za družimi.

— V poslednji seji zdravstvene komisije je naznanil dotični odsek za Poljane in Št. Petersko predmestje strašno nesnago na dvoriščih nekterih hiš, kjer drobnico in prešiče koljejo. Sklenjeno je bilo, da se mora tej svinjarii konec storiti. Povdarjeno je bilo tudi, da se nikjer po vsi deželi drobnica ne ogleduje, kadar se kole, čeravno postava to vleva. Tudi tej napaki se mora v okom priti z vpeljavo dostojnega ogledovanja vse klavne živine. Mesarji in klavci so pri nas po neki zastarani nemarnosti tako razvajeni, kakor nikodar drugod. Konečno se je govorilo tudi o tem, da nimamo v Ljubljani nobenih izvedenih strežnikov in strežnic pri bolnikih in povdarjana je bila potreba, da bi se osnovala nedeljska šola, v kateri bi se učilo to opravilo.

opravili; saj je prav, ako se očitne zadeve očitno pogovoré. Da bi se pa most naredil, to bi bila menda velika dobrotá, za katero je treba, da se napnó vse žile. Vred.

— C. k. deželno poglavarstvo je 21. dne t. m. potrdilo pravila in po takem dovolilo napravo novega društva v podporo bolnih in onemoglih, o katerem so „Novice“ že govorile. Začasni odbor, ki je to koristno napravo sprožil, bo tedaj kmali sklical veliki zbor, da se voli vodstvo tega društva in potem začne delovanje njegovo. Ker to društvo meri s svojo podporo posebno na malopremožne ljudi, in kdor se vpiše, ne plačuje veliko več kakor en krajcar na dan, imenujejo tako društvo drugod s kratko besedo „krajcarsko društvo.“

— Že dolgo nismo videli tako lepega pogreba, kakor je bil 27. dne t. m., ko so pokopali g. Avgusta pl. Garcarolli-a, oficijala pri c. k. računstvu, ki je za légarom v 26. letu svoje starosti umrl. Društvo sokolovo, čigar ud je bil, ga je v polni svoji opravi in s zastavo svojo, črno ovito, spremilo, pevci čitavničini pa, ker je Garcarolli bil tudi ud njeni, so mu na grobu peli, naprošena vojaška kapela pa je medpotoma na pokopališče godla žalostinke. Obilna množica mestjanov in mestjank mu je skazala poslednjo čast s spremstvom svojim. — Obe družbi ste zgubile ž njim ljubeznjivega in zlasti z muzikalnim talentom obdarovanega uda.

Na grobu Sokola Gustava pl. Garcarolli-a.

Pregrenke Sokol za Te solze liva,
Milo zdihuje in žaluje druga,
Nikdar bridkeja ni jim bila tuga:
Prezgodaj dragi v temni raki biva!

Sokoli premarljiv'ga uda svoga,
Ljubljenca vsi zgubili so tovarši;
Kdo celil rane bo vam, ljubi starši?
Vsaj glasno toži domovina vboga!

Umetno Tvojo moč smo mi cenili,
Kadar so zadoneli glasi mili,
Plodove občudvali uma Tvoga.

Ti vredni sin preblage majke Slave,
Spoznaval si dolžnosti sveta prave;
Sladkó v naročju mirno spavaj Boga!

Nikomed Ravnikar, ud Sokola.

— V delavnici g. Naceta Tomaná se zdaj vidi za Št. Ruperško cerkev na Dolenskem dodelani veliki oltar. Ker je delo res izvrstno in nam v Tomanu kaže mojstra, s katerim se naša domovina ponašati more, naj nihče, komur je mar za plodove domačega „dlana in uma“, ne opusti, da ne bi ogledal velikanskega oltarja, ki je izdelan v gotiškem slogu, 35 čevljev visok, po širjavi pa meri 15 čevljev. Ves veliki život je izdelan iz nabrežinskega marmorja, vložen je rdeči lomski (kranjski) marmor, podstolpje je iz grškega, stolpički na zgornjem delu pa so iz francozkega in veroneškega marmorja. Tudi v najmanjši rezbarii se kaže umetna roka, ki je po načrtu „Fersters Bauzeitg.“ izdelala vse tako, da se vsaka mala stvarca lično vjema z veliko. 21 mesecev je bilo dela ž njim; veljá 4000 gold. Podobe sv. Ruperta v sredi in sv. Andreja in Petra na stranéh, iz lesa izrezuje mojster Tomec v Št. Vidu. Gospod dekán Vincenči Vovk, ki po domovini slovijo kot izvedenec o stavbini umetnosti, bojo s tem oltarjem še posebno okinčali Št. Ruperško cerkev, ki je med gotiškimi kranjskimi ena najlepših. Do sabote se vidi ta oltar v Tomanovi delavnici v Kravji dolini; o Božiču bo menda stal v vsem dovršen na svojem mestu v cerkvi.

— Stavek v 42. listu našem, da je gosp. Freyer popustil muzejno službo svojo v Trstu, popravimo na to, da je le začasnega odpusta prosil in ga tudi dobil.

— Telovadska šola v prostorih „Južnega Sokola“ se prične meseca novembra. Oglasila se prejema v pondeljek 6. in v četrtek 9. novembra od 5. do 6. ure zvečer.

Štefan Mandič.

— V saboto 4. novembra, začno se zopet sabotni večerni shodi „Južnega Sokola“ v čitavnični gostivnici. Vabijo se uljudno vsi častiti udje čitavnice in Sokola. Odbor.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

„Oj Hrvatska zemljo tužna, tvoje sunce zalazi! — Tako treba, da vikne samom svaki posten Hrvat, svaki oduševljeni Slavjanin. Opet je uzkrisilo gospodstvo plemena najneprijateljnijega Slavjanstvu, opet se spema azijski Magjar, da goni i vlada sa buzdovanom sve narode velike Panonije i pridruženih ugarskoj kruni zemaljah. Obećanje Majlathovo i Esterhazievo, učinjeno njihovim magjarskim prijateljem, da će najprije erdeljsko pitanje, pa zatim hrvatsko, povoljno za Magjare riešiti, počimlje se obistinjavati, jer kad ste ovaj moj dopis primili, bit će prvi korak k novomu gospodstvu Magjarah nad Hrvatskom, jur učinjen.“ Tako se iz Pešta piše „Domobr.“ pod naslovom „magjarske makinacije naprama Hrvatskoj i Slavjanstvu.“ Isto ponavlja „Zukunft“, ki nam v poslednjem listu kaže nemilo prihodnost, ako obvelja, čemur na vso moč pritegujejo zdaj tako imenovani „liberalci magjarski“ in „velikonemški“, in ako po skupnem napenjanju ministerstvo Belkredi pade, kar je po znamenjih, ki jih našteva „Zukunft“ — skrbna braniteljca slovanstva — prav lahko mogoče, ker grof Esterhazy in Mailath sta protivnika federalizmu. Ako se to zgodi, navlada dvalizem, kateri bi, kakor „Vaterland“ po pravici pravi, še huji bil kot Schmerlingov centralizem, kajti združeni magjarski in velikonemški liberalci utegnejo potem reči: „naš oče vas je tepel s šibami, mi pa vas bomo topli s škorpionji.“ Da ste si te dve stranki roke podali, kaže ogrski časnik Deakov „Pešti Naplo“, ki je ponatisnil program veliko-nemških avtonomistov, v katerem se zahteva ožji državni zbor in se zagovarja dvalizem in velikonemštvo. Tudi „Presse“ in njene tovaršice že pridigovajo dvalizem, češ, da velikonemštvo potem koranca slovanstvo takraj Litave, ako ga magjarstvo koranca unkraj Litave. Tako črno na črno malajo listi pričujoči stan; vendar mi še ne obupamo, ker mislimo, da — oktoberska diploma ni prazna listnica! — Da prevzišeni škof Strossmajer ne bode hrvaški dvorni kancelar, se zdaj od vseh strani pritrjuje, nasproti pa poka glas, da utegne magjaronsk mož postati hrvaški kancelar! Gotovo vendar še ni nič, ne za Zidarića, ne za Pejačevića; al saj to je dobro, pravi „Zukunft“, da čedalje bolj na beli dan stopa vse, kar je dozdej skrito bilo, da, kadar pride deželni zbor, bo narod hrvaški zložen proti nasprotnikom svojim. — Kakor „Srbobran“ in „Napredak“ pišeta, je naroden odsek poslal oklic do Srbov na Ogrskem, po katerem naj poslanci njih na deželnem zboru v Peštu zahtevajo, da se županije, v katerih biva narod srbski, omejijo po narodnosti in da vlada popolnoma ravnopravnost jezika srbskega. — Kako se bo vse to izmotalo, sam Bog vé; človeška modrost je tu pri kraji. — Dve novi postavi, nanašajoči se na ces. manifest od 20. septembra — ste bile te dni oklicane, namreč, kako se bo v prihodnje davek pobiral od žganja in pa od sladkorja (cukra), kateri se dela iz pése. — Tarifa, po kateri se more mladeneč odkupiti od vojaščine, je za prihodnje leto nižana na 1000 gld. — Presvitli cesar Ferdinand je zelo zbolel, pa mu je že sopet bolje. — Slavni angleški minister Palmerston je umrl; bil je državnik velike imenitosti, da malo tacih.

Denarni zapisnik Matičini.

Novi udje:

a) kot ustanovniki:

Gospod Premrou Dragotin, posestnik in osebnik v Postojni 24 tolarjev po 2 gold. star. den. ali 50 gold. 40 kr. srebra a. v., prodano za . . .	55 gold.
„ Z**** Franjo v Mariboru	50 „
„ Dolenec Ljudevit, grajščak v Oreheku na Notranjskem	10 „

b) z letnim doneskom:

„ Vales Marko, novoposvečenec v Gabriji . . .	2 „
„ Stavadhar Feliks, c. k. davk. uradnik v Postojni	2 „
	119 gold.
Z doštetimi poprejšnjimi	1467 „
Skupaj	1586 „

Stari udje, ki so plačali za 2. leto:

a) ustanovniki:

Gg. Burger Jožef, Kobler Alojzi, Šventner Lavoslav, Pirec Matej, Ros Matej, Marn Josip, Vavru Ivan, Vitenc Andrej (ustanovnino doplačal) = 112.

b) Letniki:

Gg. Štupica Lovro, Kozjek Andrej, Tavčar Matej, Gestrin Leopold, Jerič Jožef, Strah Januari, Jereb Matej, Janša Ivan, Adamič France, Bohinec France, Logar Miroslav, Pavzar Ivan, Šle Andrej, Kljun Janez, Klobus France, Stare Alojzi, Peharec Alojzi, Kukulj Matija, Lukanec Josip, Orešnik Josip, Drčar Martin, Mejač Anton, Jerin Jakob, Svetličič Matej, Arko Jernej = 169.

V Ljubljani 31. oktobra 1865.

Dr. Jer. Zupanec.

Kursi na Dunaji

28. oktobra 1865.

v novem denarji.

Državni zajemi ali posojila.	Druge obligacije z lotrijami.
5% obligacija od leta 1859	Kreditni lozi po g. 100 . g. 121.00
v novem dnar. po 100 g. g. 60.65	4 1/2% Tržaški lozi po 100 „ 108.00
5% nar posojilo od l. 1854 „ 69.00	5% Donavsko-parabrod-
5% metalike 65.00	ski po g. 100 80.50
4 1/2% „ 57.65	Knez Esterhazy. po g. 40 „ 65.00
4% „ 51.00	Knez Salmovi po g. 40 „ 26.50
3% „ 41.00	Knez Palfyovi po g. 40 „ 22.00
2 1/2% „ 54.50	Knez Claryovi po g. 40 „ 23.00
1% „ —	Knez St. Genoisovi po g. 40 „ 22.75
Obligacije zemlišn. odkupa.	Knez Windischgrätz. po g. 20 „ 16.50
(po 100 gold.)	Grof Waldsteinovi po g. 20 „ 16.00
5% doljno - avstrijske g. 82.00	Grof Keglevičevi po g. 10 „ 12.50
5% ogerske 69.50	Budimski . . . po g. 40 „ 22.50
5% hrvaške in slovanske „ 70.25	
5% krajske, štajarske,	Denarji.
koroške, istrijske „ 84.00	Cesarske krone g. 14.90
Državni zajemi z lotrijami.	Cesarski cekini „ 5.23
Zajem od leta 1860 84.55	Napoleondori 20 (frankov) „ 8.77
„ „ „ 1860 petink. „ 91.52	Souvraindori 15.10
„ „ „ 1839 136.25	Ruski imperiali „ 8.99
„ „ „ 1839 petink. „ 134.25	Pruski Fridrikdori „ 9.13
5% narodni od leta 1854 „ 79.50	Angleški souvraindori „ 10.08
Dohodkine oblg. iz Komo „ 18.00	Louisdori (nemški) „ —
	Srebro (ažijo) 10.65

Žitna cena

v Ljubljani 28. oktobra 1865.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 3 fl. 88. — banaške 3 fl. 88. — turšice 2 fl. 25. — soršice 2 fl. 85. — rež 2 fl. 65. — ječmena 2 fl. 20. — prosa 2 fl. 57. — ajde 2 fl. 62. — oves 1 fl. 80.

Loterijne srečke:

V Gradcu	} 28. oktobra 1865:	34.	73.	22.	57.	21.
na Dunaji		12.	41.	43.	88.	64.

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 11. novembra.